

■ Høringsinnspill – verneplan Nasjonalpark :

Det vises til «Verneplan for nasjonalpark i Vestfold» med høringsfrist 23. februar.

Arbeidsgruppen, under ledelse av Vestfold Fylkeskommune v/Ellen Just Hansen, leverte den 22.01 høringsinnspill/arbeidsnotat til verneplanen. Den 29.01 ble det avholdt høringsmøte i regi av de lokale næringsforeninger/næringsforum for Tjøme, Nøtterøy og Tønsberg. Idet Fylkesmannens representant Bjørn Strandli måtte melde forfall til møtet, kunne ikke våre innleverte innspill kommenteres nærmere. Vi ønsker med dette å komplettere vår høringsuttalelse ytterligere basert på innspill fra møtet, samt senere diskusjoner.

1. Bakgrunn

Slik beskrevet i innledningen skal «verneplanen bidra til å sikre området natur- og kulturhistoriske verdier, og sikre mulighetene for friluftsliv for alle». Videre står det beskrevet at det «med nasjonalparkstatus er grunn til å vente at det vil bli brukt mer resurser i forvaltningen av området, og til informasjon og undervisning». Videre skrives det at «det er grunn til å anta at en nasjonalpark kan styrke bosetting og næringsetablering i naboombådene til nasjonalparken».

Slik verneplanen står i dag, har den antagelser om at nasjonalparken gir økt fordel for næringslivet. Vi mener det blir feilaktig å skissere en verdiskapning for næringslivet i en verneplan uten at man samtidig peker på egen rolle som ledd i verdiskapningen. Det skal med andre ord mer til enn å sette opp et skilt med «nasjonalpark» fra forvaltningens side for at det skal komme ytterligere verdier inn i dette. Skisser og roller bør også nedfelles i verneplanen i all den tid man ønsker å løfte frem at dette antas å gi økte verdier for næringslivet.

I dette høringsinnspillet ønsker vi å fokusere på næringslivets interesser og muligheter, og hvilke forhold som vi mener verneplanen også bør beskrive/omhandle i all den tid verneplanen forutsetter at dette blir et gode for både bosetting og næringsliv.

2. Generelt om «forventningsbegrepet» knyttet til nasjonalparkstatus

Vi leser av forslaget til verneplan at også Fylkesmannen har en forventning om et tilleggsgode for regionen idet momentet status endres fra «landskapsvernområde» til «nasjonalpark».

Vi ønsker å kommentere forventningen til en nasjonalparkstatus ut fra et næringslivsperspektiv.

Forventningen ligger først og fremst i attraksjons- og reiselivsbildet - hva er det man kan forvente seg av opplevelser i en nasjonalpark?

Vi mener at disse forventningene i større grad må innarbeides også i verneplanen slik at man tydeliggjør hvordan man kan innfri forventningene i harmoni med verneplanen. Sagt på en annen måte, man burde i verneplanen tydeliggjøre at det skal kunne drives turistbasert virksomhet i Nasjonalparken, og at dette er mulig i samspill med

verneplanen. En demper i så måte er verneplanens tekst på side 11, kapittel 1.6. Turisme og Næring:

...»Under enhver omstendighet vil det være viktig at reiselivsaktivitetene er tilpasset og dimensjonert i forhold til verneverdiene i området, slik at disse ikke blir forringet»...

I dette kapitlet forventet vi et sterkere fokus på muligheter, og ikke begrensninger. Det er ønskelig at dette kapitlet omhandler de innspill som næringsliv og reiseliv har kommet med i forkant av verneplanen. Vi forutsetter videre at man i større grad konkretiserer tiltak i tråd med forventninger i en senere forvaltningsplan.

3. Forvaltningens rolle/potensiale for å utvikle naturbaserte reiselivsaktiviteter i norske nasjonalparker.

I et pågående prosjekt (PROTOUR) under ledelse av UMB, Institutt for naturforvaltning, skal det kartlegges potensielle turistenes interesser for naturbaserte aktiviteter og aktuelle tilretteleggingstiltak i nasjonalparkene og randsonene.

Vi ønsker at verneplanen i langt større grad viser til at utviklingen av attraksjonsverdien i en nasjonalpark også er et ansvar og en mulighet som forvaltningen har. Det bør tydeliggjøres at bruk og opplevelser vil bli inntatt i forvaltningsplanen og at det avsettes ressurser til dette som en del av forvaltningens mandat.

Vi etterlyser en konkretisering i verneplanen av de muligheter som bør ligge i et praktisk samarbeid om forvaltningstiltak der både forvaltningsmyndigheter og lokale interessenter deltar aktivt omkring utviklingen av det som kan medføre økt attraksjonsverdi (såkalt «co-management»). Dette kan bidra til å anskueliggjøre hensynet til både miljø og reiselivsmessig utvikling.

Det er ønskelig at representanter for ulike interessegrupper ifm nasjonalparken, det være seg næringsliv, grunneiere og landbruket er representert i en eller annen form i et forvaltningsstyre (områdestyre) som utnevnes.

4. Andre lands nasjonalparker - forvaltningens utvikler-rolle

I de fleste andre lands nasjonalparker har man synlige aktiviteter som er tilrettelagt i samarbeid med forvaltningens interesser. Vi ønsker en synliggjøring i verneplanen at man vil søke videre kunnskap om praktiske muligheter som gjennomføres i andre land, slik at vi i større grad både kan bli inspirert og bidra til realisering av potensialet som ennå ikke er synliggjort i verneplanen.

5. Fordelene av en aktiv rolle fra forvaltningen side under utvikling av nasjonalparken

De som har verneinteressene/utformet verneplanen er i besittelse av stor kunnskap om det som skal vernes. Dette er kunnskap de fleste reiselivsaktører ikke er i besittelse av, ei heller besøkende i nasjonalparken.

5.1 Kunnskapsturisme

Kunnskapsturisme er en viktig del av reiselivsbildet, og det er i alles interesse at det som formidles kvalitetssikres og er korrekt. Størst kunnskap om det som vernes vil forvaltningen ha. Slik kunnskap kan omformes til et salgsgode og attraksjoner, og tanker bør innarbeides som en del av verneplanen slik at både fysisk bruk og kunnskapsbruk er skissert som en del av vernet.

5.2 Fysiske innretninger/tilrettelegging

En annen form for aktiv rolle som bør synliggjøres i verneplanen, er de mulige fysiske tiltak som kan gi økt interesse. Anleggelse/oppgradering av turstier, kaianlegg og andre felles goder som mange skal nyte godt av bør i all hovedsak ligge til forvaltningens rolle og ikke en privat aktør.

Det må vises forståelse for at en privat aktør ikke nødvendigvis kan, eller har midler til, å foreta innretninger som allmennheten skal nyte godt av. Videre er det også et moment om man vil være tjent med at private skal ha initiativtagerrollen i slik sammenheng.

Dersom forvaltningen tar en større del av ansvaret med tilrettelegging som nevnt i punktene 5.1. og 5.2, vil dette gi en god overrisslingseffekt for et samlet næringsliv. Videre vil det også gi en bedret kontroll over ønsket kvalitetsnivå i Nasjonalparken i et helhetsperspektiv. Planlegging i fellesskap og/eller som co-management, vil være en bedre løsning enn om ansvaret fullt og helt legges over på enten forvaltning eller privat næringsliv.

6. Eksempler på samhandling i forvaltningstiltak som gir overrisslingseffekt til næringsliv

Det finnes gode eksempler på slikt praktisk samarbeid om forvaltningstiltak der både forvaltningsmyndigheter og lokale interessenter deltar aktivt. Vi vil i denne sammenheng vise til prosjekt «Klimapark 2469 as» i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark i Lom. Der har man på en helhetlig måte lyktes i å forene vitenskapelig dokumentasjon og turistinteresser til et godt samarbeid. Kunnskapsturismen i dette prosjektet er knyttet til både arkeologi, klima og natur, som sammen med kreativ kommersialisering og innspill fra lokalt næringsliv har blitt et nytt produkt, attraksjon og «lærestasjon» for kunnskapsformidling. Resultatet er en istunnel i fonnen ved Galdhøpiggen som også har høstet nasjonal og internasjonal interesse via NRK's dokumentarer

Slik vi ser det er en sentral del av å forvalte statens interesser også å ivareta næringslivets interesser. Dette gjøres etter vårt skjønn best ved å sette verneplanen inn i et bredere perspektiv der hvor også andre interesser enn naturmangfold blir anskueliggjort og ivaretatt.

7. Konkrete forventninger knyttet til nasjonalparkstatus

Foruten mulige felles attraksjonssatsninger som nevnt i punkt 6, bør en verneplan også inneholde tanker om andre forventninger som besøkende knytter til nasjonalparkstatus.

Naturbasert reiseliv er en av de raskest voksende sektorene innenfor internasjonalt reiseliv. Norge som turistmål rangeres høyt i ulike kåringer utført av internasjonalt anerkjente medier. En nylig avlagt doktoravhandling peker på at status som «nasjonalpark» har helt klare forventninger hos gjester/turister. Disse defineres i all hovedsak til følgende – listen er ikke uttømmende:

- Rene, uberørte naturomgivelser
- Flere veger/stier
- Parkeringsplasser
- Tilbud om lokal mat
- Godt tilrettelagte besøkssentra

Samtidig er det fremholdt at det må legges til rette for et reiseliv som ikke går utover de naturverdiene turistene kommer hit for å se.

8. Tilrettelegging i randsoner og innenfor nasjonalparkene - erfaringer

I prosjektet «Sustour» er det gjort besøksundersøkelser mht tilrettelegging for nasjonalparkene i Nord-Gudbrandsdal. Det er grunn til å anta at mye av dette har overføringsverdi for utvikling av nasjonalparken i vår region.

9.1 For nasjonalparkens randsoner er følgende fremhevet som viktig:

- Overnattingstilbud
- Veier og parkering
- Lokal mat
- Besøkssenter
- Guiding til dyr/natur
- Serveringstilbud
- Guiding til kultur

9.2 For tilrettelegging innenfor nasjonalparken er følgende fremhevet som viktig:

- Skilting
- Stier
- Naturstier
- Informasjon
- Rasteplasser
- Sykkelstier
- Soneinndelinger
- Servicepersoner
- Aktivitetsmuligheter

Disse funnene utgjør et fundament for hva en nasjonalparkgjest forventer å finne/har behov for. Dette bør også omhandles i verneplanen – herunder hvordan man ser for seg å imøtekomme disse behovene.

9. «Pakketering» og muligheter for næringslivet i et helårsperspektiv

Som referert til i verneplanen, er dette området i stor grad kjent fra før, og er et av de mest besøkte områder i Norge i sommermånedene. Dette betyr også at å skape en merverdi i nasjonalparken i stor grad vil knytte seg til de andre måneder i året enn sommermånedene.

Næringer som skal leve av nasjonalparkens opplevelser kan ikke (nødvendigvis) etableres ut fra bruk og tilgjengelighet kun i sommermånedene. For at næringen selv i størst mulig grad skal kunne «pakketerer» opplevelsene til en helårsinntjening, bør forvaltningen også skissere hvordan vernet og muligheter foreligger i et helårsperspektiv.

Vi mener derfor at helårsperspektivet vil være viktig å innta i verneplanen også i den grad bruken av nasjonalparken mulig kan være forskjellig fra sommer og vinter. Først når vi gir nasjonalparken et tydelig og interessant innhold vil det kunne påvirke turistenes valg av reisemål i et helårsperspektiv.

Med vennlig hilsen

Tønsberg Næringsforening
Eli K. Saastad
Daglig leder

Tjøme Næringsforening
Ove Salvesen
Styreleder

Nøtterøy Næringsforum
Bjørn Ragnar Hellevammen